

at ingen Minister vil finde det forsvartigt paa egen Haand at gaa til saadanne indgribende Forandringer i Grundlaget for Ordningen af det lærde Skolevæsen, og det ikke blot af Hensyn til dets Forhold til hele Landets Embedsstand, men ogsaa af Hensyn til dets store Betydning for Samfundslivet i det Hele. Jeg tror saaledes, at det er af Vigtighed ved Bestemmelsen af de Skridt, der overhovedet skulle gjøres i denne Sag, at det Punkt kommer til at staa bestemt og fast, at, hvis man overhovedet vil komme til en virkelig indgribende Ordning af Skoleforholdene, saa maa det ske ad Lovgivningsveien, med Medvirkning af Lovgivningsmagten. — Nu er der ved Siden af dette Punkt, det andet Punkt, som jeg ogsaa berørte igaar, og som jeg ligeledes mener, at det kan være ønskeligt her ved Slutningen endnu en Gang at komme tilbage til, for at ogsaa det kan komme til at staa saa utvivlsomt, som jeg tror det i Virkeligheden maa siges at være. Det er nemlig dette, at dersom en Reform ad Lovgivningsveien i denne Sag skal opnaas — ikke i det løbende Aar, men selv i en nogenlunde bestemmelig Fremtid — saa vil det væsentlig komme til at afhænge af, om det høie Thing tror at kunne tage den Beslutning, — hvad der selvfølgelig fuldstændig er henstillet til dets egen Bedømmelse — at slutte sig til det Forslag, der i det andet Thing vandt et saa stort Antal Stemmer for sig, at det var meget nær ved at blive Majoritetsforslag, og med Hensyn til hvilket der, saaledes som Situationen i det Hele er, forekommer mig, at der vilde være nogen Grund til at vente, at en Samlutning dertil fra dette Things Side vilde lede til, at det opnaaede Majoritet i det andet Thing, og derved kom til at kunne med Hans Majestæts Billigelse blive til Lov. At der, hvis man ikke gaar denne Vej nu, ingen Reform vil komme ud som Resultat af denne Rigsdagsamling, er jo givet, og at man i saa Fald heller ikke let vil komme til at faa noget Resultat i den nærmeste Fremtid, det er Noget, som ganske vist kan omdisputeres, men min Overbevisning er efter mit hele Kjendskab til Forholdene, og det Indtryk, som Forhandlingerne have gjort paa mig, den, at vi vilde være be-

tydelig fjernere fra at naa en endelig Afgjørelse af denne Sag ved Paabegyndelsen af Sagen i næste Samling, end vi være, da den paabegyndtes i denne. Man siger nu: Men vilde det dog ikke være besynderligt, om Thinget skulde komme til den Beslutning at holde sig til et Forslag, der ikke har faaet Majoritet i det andet Thing, skjøndt det var nær derved, altsaa et Minoritetsforslag, uden at gaa ind paa en meget alvorlig og grundig Drøftelse deraf, hvilket taget i den Betydning, hvori man i Almindelighed tager dette Udtryk, ganske sikkert vil være ensbetydende med, at Sagen ikke kunde fremmes i denne Session — vilde det dog ikke være en besynderlig Tanke, at en saa vigtig Sag skulde kunne behandles paa en saadan Maade? Men dertil maa jeg svare, hvad jeg allerede i mit Foredrag igaar gjorde opmærksom paa, at det dog forekommer mig, at Sagen stiller sig noget anderledes, naar Opfordringen til at slutte sig til et saadant Mindretal falder sammen med en Opfordring til i alt Væsentligt at slutte sig til det Forslag, der er fremsat af Ministeren. Det vilde jo dog ikke være uørt om man i en vigtig Sag under en saadan indgaaende Drøftelse fandt, at kunne slutte sig til et Forslag, som kom fra vedkommende Minister. Der kunde jo søies til, at denne Sag, hvad der jo er det høie Thing bekendt, først er fremkommen fra Ministeriet efter Forhandling med flere høist sagkyndige Mænd. Jeg skal nu ikke overdrive Betydningen af de Conferencer, som jeg — thi det var i Forbindelse med Ministeren, at Forhandlingerne væsentlig fandt Sted — havde med disse meget ærede Mænd. Det var under høist alvorlige, høist kritiske og for selve Forhandlingerne ganske vist høist vanskelige Forhold, at disse Conferencer fandt Sted; men paa den anden Side var det jo ogsaa tildels en Folge deraf, at man i det Forslag, hvorom man enedes, kun medtog de væsentlige Hovedtræk og derimod udelod Meget, som man mente ogsaa efter dets egen Natur forsvartigt kunde henvises til senere Afgjørelse ad administrativt Vej, og jeg tør sige, at disse Hovedpunkter, som saaledes bleve optagne, derfor virkelig bleve Gjenstand for en meget alvorlig Drøftelse.